

ikke synderlig bedre, hverken de af Høire eller de af Venstre, end de store Besiddere, Storbørgerne, som de i gamle Dage Folk. Det ærede Medlem fremdrog et Punkt, som ogsaa forekommer mig i høi Grad at kunne trænge til Overveelse, nemlig de Vilkaar, hvorunder Agerbruget befinder sig her i Landet. Vi maa dog erindre, at, naar Landeieendomsbesidderen er saa trykket, at han ikke kan røre sig, fordi hans Afgifter og de Forhold, hvorunder han lever med Hensyn til Pengevæsenet, hæmme ham, saa standser Arbejdet for en umadelig Masse af Landets Beboere, og da netop dem, der trænge til en Støtte for at kunne leve taalelig og ikke bringes i en Tilstand, der maa friste dem til at søge de Løstyndelser, jeg har skildret. (Uro i Salen). Det er mig ret tilfredsstillende at se, hvilke Medlemmer det er, som her i dette Dieblif more sig med at samtale om private Ting og ikke agte paa, at det, jeg her omtaler, er en Kræftskade, som findes i andre Samsfund og aldeles ikke er fremmed for vort, og at det nok var værdt alvorligt at overveie, om der ikke fra Lovgivningens Side kunde gøres Noget for at raade Bod derpaa og forekomme de umadelige Ulykker, som maaste ogsaa disse Godfolk kunde komme til at lide under, maaste med Tab af Liv og Gods. Det er ikke Liden til at spørge. Jeg tillader mig at nævne nogle af de Ting, jeg havde tænkt mig, der kunde være at gøre fra Lovgivningens Side, og som hænge sammen med Finantslovsforslaget. Naar jeg navnlig tænker paa det Forhold, jeg sidst nævnte, nemlig Agerbrugernes Stilling, saa ere de jo i en yderst vanskelig Stilling, navnlig med Hensyn til Laan i deres Eiendomme. Man har jo Kreditforeningerne, men deres Obligationers Pris er saa lav, at der er Mangfoldige, der ikke ville indlade sig med dem, fordi Tabet ikke er til at bære for de Paagjældende i det givne Dieblif. Jeg ser nu, at Regjeringen har villet gjøre det Skridt fuldt ud, som den begyndte i forrige Samling, idet der i forrige Samling i den nu gjældende Finantslov blev vedtaget, at Bevillinger til at svare høiere Rente end 4 pCt. skulde erholdes gratis. Ja, det er nu meget godt, men mon det er et af de Midler, hvorved man i Fremtiden gjør Stillingen bedre for den store Del af Landbefolkningen? Jeg tror det ikke. Jeg tror snarere, at der var en anden Vej at gaa, og det var den med Strenghed at vende tilbage til en lavere Rentefod for Laan i faste Eiendomme. Nu veed jeg meget vel, at Ingen kan tvinge Folk til at sætte deres Penge i Eiendomme; private Folk kan man ikke tvinge dertil, og det er naturligtvis heller ikke det, jeg sigter til; men det forekommer mig, at det burde paabydes, at alle offentlige Midler, der ikke strax skulle bruges, men som skulle gives en sikket Anbringelse, skulle sættes i faste Eiendomme, for saa vidt det ikke allerede er paabudt, og dernæst, at der af dem ikke maatte svares mere end 4 pCt.

Rente. I den senere Tid er nemlig paa Grund af, at private Folk have kunnet tjene godt ved Prioriteter, ved at anbringe deres Penge i faste Eiendomme, Løsen nu ogsaa kommen til offentlige Stiftelser, saaledes at adskillige af dem udsætte deres Penge til en høiere Rente; men det forekommer mig, at her er et Middel, hvorved Lovgivningsmagten og Regjeringen kunde hjælpe til at faae den ordinære Rentefod i det Mindste for en stor Del af Eiendommenes Værdi bragt ned til 4 pCt. Man skulde ikke tillade, at Midler, der paa nogen Maade nyde nogen Betyggelse af Staten eller det Offentlige, kunde blive anbragte til en høiere Rente end 4 pCt. i faste Eiendomme. Det forekommer mig, at, naar Samsfundet paatager sig et Anpar med Hensyn til visse Midler, maa det ogsaa være berettiget til at sige: I skulle tjene Samsfundspøiemedet derved, at I ikke skulle have en overdreven Fortjeneste af Ederes Kapitaler; I maa lade Eder nyde med det Beløb, som Lovene fastsætter, og det skulde da være de tidligere sædvanlige 4 pCt. Jeg mener altsaa, at f. Ex. Umyndiges Midler, offentlige Stiftelsers Midler, af hvad Art nævnes kan, ikke burde kunne anbringes til mere end 4 pCt. Dersom det blev staaet fast, skulde man se, at det ikke vilde hjælpe saa lidt paa Muligheden af ogsaa at faae private Penge til en taalelig Rente i faste Eiendomme. — Naar man ser Fortegnelsen over Statens Aktiver, finder man, at der ikke er et Tusind Kr. i Obligationer fra nogen Kreditforening, man har derimod i siællandste Jernbaneaktier et betydeligt Beløb. Det dadler jeg af andre Grunde aldeles ikke, fordi man har til Hensigt derigjennem at faae Ledelsen af Jernbanevæsenet her i Landet. Men imidlertid er det mærkeligt nok, at der aldeles ikke findes noget Beløb i Kreditforenings Obligationer. Nu vil jeg dog spørge, om man tror, at det vilde være uden Betydning, hvis offentlige Midler, der ikke skulle sættes i faste Eiendomme, blev anbragte i Kreditforeningsobligationer? Skulde det dog ikke kunne forbedre disses Kurs saa meget, at det var muligt for Folk at hjælpe sig med Laan fra Kreditforeningerne? Naar Statskassen ligger inde med 9—10 Millioner Kr. i 4 pCt. rentebærende kongelige Obligationer, skulde man da ikke kunne hjælpe Markedet for Kreditforeningsobligationer hvis man i Stedet for dem tog i sin Kasse Kreditforeningsobligationer? Tab kunde der ikke være for Statskassen derved. Det er naturligtvis ikke min Mening her vidtløftig at gaa ind paa disse Forhold, men jeg vil kun gjøre opmærksom paa, at Statsstyrelsen har efter min Opfattelse en Pligt og et Klogskabshensyn at tage i disse Retninger, naar vi skulle have Haab om, naar der udbryder ulykkelige Stridigheder andesteds, der true med at ryste Samsfundet i dets Grundlag, da at komme ligesaa heldig eller dog ublodig hen over det, som det er gaaet os tidligere, naar der har været Revolutioner i Europa, som ogsaa hav-